

Aleg. 135.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z petycji L. S. 376 gmin i obszarów dworskich, interesowanych w regulacji rzeki Łęgu o niżenie datków konkurencyjnych z powodu tegorocznej powodzi zatorowej.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego z petycji L. S. 376 gmin i obszarów dworskich konkurujących do regulacji rzeki Łęgu o niżenie datków konkurencyjnych powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 19. Października 1888 następującą uchwałę:

„Petycję L. S. 376 pet. 303 gmin i obszarów dworskich do regulacji Łęgu konkurujących przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia odpowiednich wniosków w ciągu bieżącej sesji.“

Wywiązując się z powyższego polecenia Wys. Sejmu zajął się Wydział krajowy zbadaniem zarówno sprawy, jaką ma za przedmiot powołana petycja, jak i podniesionych w Wys. Sejmie przy wniesieniu tej petycji na posiedzeniu z d. 1. Października 1888 (pag. 135—6 stenogr. sprawozdań) zarzutów przeciw repartycji kosztów i okręgowi konkurencyjnemu przy regulacji Łęgu, mianowicie:

1) jakoby strony interesowane miały być datkami konkurencyjnymi tak przeciążone, iż jeden właściciel mający 1.500 morgów, ma uiścić do spółki 22.500 zł.

2) jakoby „w pierwotnym projekcie okręg konkurencyjny znacznie szerzej sięgał, a potem przy konstytuującej się spółce tak stopniał, że ciężar na bardzo nieznaczną ilość morgów przypadł.“

Ponieważ wedle obowiązujących przepisów kraj. ustawy wodnej, tudzież instrukcyi techniczno-administracyjnej dla regulacji Łęgu Wydział krajowy nie ma żadnej ingerencyi ani na oznaczenie okręgu konkurencyjnego, ani na rozkład datków, która to czynność należy do stron interesowanych, względnie do Władz politycznych, zatem odnieśliśmy się w powyższym celu do Wydziału spółki wodnej o udzielenie nam bliższych dat z katastru konkurencyjnego, z którego wyciąg mamy zaszczyt w załączeniu /./ przedłożyć Wys. Sejmowi.

Jak z tego wyciągu Wys. Sejm raczy się przekonać, odpadają przedewszystkiem przytoczone powyżej zarzuty, jakie podniesione zostały na posiedzeniu Wys. Sejmu z d. 1. Pa-

ździernika 1888. Jakkolwiek bowiem zamiast przypadającego w myśl ustawy datku konkurencyjnego w łącznej kwocie 73.500 zł. Wydział spółki nałożył na strony interesowane znacznie większy ciężar, bo 80.232 zł, 82 ct. (w czem prawdopodobnie mieszczą się koszta zarządu spółki), — to jednak w katastrze konkurencyjnym nie jest uwidocznionym ani jeden właściciel, któryby płacił na regulację Łęgu 22.500 zł., gdyż całkowity datek konkurencyjny 16 obszarów dworskich wynosi 35.421 zł. 6 ct., a maksymalny datek jednego właściciela czterech obszarów dworskich (Dąbrowa wrzawska, Łapiszów, Sadowie i Wrzawy) dochodzi dopiero do kwoty 8.763 zł. 88 ct. w. a.

Podobnie ma się rzecz i z rzekomem zmniejszeniem się okręgu konkurencyjnego, które miało znacznie obciążyć strony interesowane, aniżeli to Wydział krajowy [pierwotnie Wysokiemu Sejmowi przedstawił. Gdy bowiem w pierwotnym sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 5. Grudnia 1885 L. 62.535 (aleg. 80 do stenogr. spraw. z r. 1885/6 pag. 9) wykazany został na podstawie badań c. k. Starostwa tarnobrzeskiego z r. 1886 okręg konkurencyjny Łęgu w ilości 18.043 morgów, tak iż koszt przeciętny melioracyi jednego morga przedstawiał kwotę 13 zł. 58 ct.; to obecnie definitywnie na podstawie niwelacyi kraj. biura melioracyjnego ustalony obszar gruntów interesowanych wynosi wedle katastru konkurencyjnego 17.898 morgów 970 □ sążni (mniej o 144 morgów 630 kwad. sążni, czyli o niespełna 0.8%), przeciętny zaś koszt melioracyi jednego morga 13 zł. 60 ct. (czyli więcej o 11 ct.).

Jeżeli się zaś weźmie pod rozwagę obciążenie poszczególnych gmin katastralnych datkami konkurencyjnymi, okaże się przeciętny datek konkurencyjny przypadający na jeden morg w kwocie maksymalnej 13 zł. 36 ct. w gminie Wrzawy, minimalny zaś datek 1 zł. 42 ct. w gminie Krawcach, który to datek rozłożony w myśl ustawy na 7 równych rat rocznych przedstawia roczne obciążenie jednego morga od 20 ct. do 1 zł. 76 ct.

Jak więc powyższe daty zaczerpnięte z katastru konkurencyjnego dowodzą, prestacye do funduszu regulacyjnego rzeki Łęgu w normalnych warunkach gospodarczych nie powinnyby przedstawiać zbytecznego obciążenia stron interesowanych zwłaszcza, że drobne melioracye, jak osuszenie i drenowanie, które coraz częściej przeprowadzają poszczególni właściciele gruntów bez żadnej publicznej pomocy, wymagają daleko większych nakładów. Mimo to Wydział krajowy nie doradza Wysokiemu Sejmowi odrzucenia prośby wszystkich petycyonujących gmin i obszarów dworskich, gdyż jak to słusznie zaznaczyła w swem sprawozdaniu sejmowa komisya gospodarstwa krajowego, część tych gmin i obszarów dworskich położona między Sanem, Wisłą i Łęgiem, a tem samem nawet po ukończeniu regulacyi Łęgu narażona na wylewy Wisły i Sanu, znajduje się w całkiem wyjątkowych warunkach. Na jak dotkliwe straty naraża to wyjątkowo niekorzystne położenie gminy i obszary dworskie znajdujące się na prawym brzegu Łęgu, wskazuje następne zestawienie szkód wyrządzonych tegoroczną powodzią zatorową Sanu, sporządzone przez c. k. Starostwo tarnobrzeskie:

	S z k o d a w z ł . w . a .	
	w gminie	na obszarze dworskim
1. Dąbrowa wrzawska z Łapiszowem, Sadowiem i Wrzawami .	19.000	18.888
2. Gorzyce	12.392	3.100
3. Motycze poduchowne	3.414	niewykazano
4. Motycze szlacheckie	2.742	2.790
5. Skowierzyn	56.780	61.933
6. Zaleszany	12.444	6.050
	<hr/>	<hr/>
	106.772	92.761
do tego obszary dworskie	92.761	
	<hr/>	
ogółem	199.533	

Kłęska ta ostatniej powodzi zatorowej sama przez się ciężka, dotknęła tymbardziej wymienione gminy i obszary dworskie, ile że takowa nastąpiła po równie szkodliwej powodzi zatorowej z r. 1880., oraz po groźnym wylewie letnim z r. 1884., a przytem udzielona ustawą z dnia 15. Czerwca 1888. Dz. ust. p. Nr. 112 zapomoga państwowa w kwocie 49.000 zł. w. a. na rekonstrukcyę zburzonych zatorami wałów, okazała się wedle relacyi Prezesa Rady powiatowej Tarnobrzeskiej do tego stopnia niedostateczną, iż przeznaczona na odbudowanie domów subwencya krajowa użytą została przez Radę powiatową wyłącznie na naprawę wałów, tak, iż wielu mieszkańców tych gmin dotychczas bez dachu pozostaje.

W obec tak niepomyślnych stosunków majątkowych właścicieli gruntów, położonych między Wisłą, Sanem a Łęgiem, Wydział krajowy uznaje potrzebę przyjscia w pomoc tym właścicielom w celu ułatwienia im pokrycia datków konkurencyjnych. Pod względem formy tej pomocy jednak nie zaleca Wydział krajowy zmiany obowiązującej ustawy o regulacyi Łęgu, w kierunku wskazanym w petycyi, mianowicie podwyższenia zasiłku krajowego i państwowego o dalsze 10%, a to z dwóch powodów:

raz, że przyznany z państwowego funduszu melioracyjnego trzydziestoprocentowy zasiłek dosięga już najwyższej miary ustanowionej w §. 6. ust. 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. ust. p. Nr. 116., a po wtóre, że udzielenie pomocy nie jest koniecznem dla całego okręgu konkurencyjnego Łęgu, lecz tylko dla dotkniętych tegoroczną powodzią zatorową, oraz poprzednimi wylewami gmin i obszarów dworskich. — Zdaniem Wydziału krajowego należałoby raczej podobnie, jak to już miało miejsce w krajach alpejskich, udzielić stronom poszkodowanym w skutek powodzi z funduszu publicznego jednorazowej zapomogi bezzwrotnej w takiej wysokości, któraby pokryła przypadające na te strony zaległe raty datków konkurencyjnych za ubiegłe trzy lata 1886. 1887. i 1888., jakich interesenci dotychczas z powodu opóźnienia organizacyi spółki i repartycyi kosztów dotąd nie uiścili.

Wysokość datków konkurencyjnych, jakie nawiedzone powodzią gminy i obszary dworskie wypłacić mają w siedmiu równych ratach rocznych do funduszu regulacyjnego Łęgu, przedstawia się następnie:

Gmina katastralna	Całkowity datek konkurencyjny przypadający na	
	gminę	obszar dworski
1. Dąbrowa wrzawska	3.400 zł. 27 ct.	1.732 zł. 76 ct.
2. Gorzyce	6.727 " 01 "	3.897 " 61 "
3. Łapiszów	4.565 " 52 "	3.008 " 55 "
4. Motycze poduchowne	1.465 " 57 "	1.420 " 05 "
5. " szlacheckie	1.145 " 91 "	1.901 " 24 "
6. Sadowie	4.541 " 38 "	2.638 " 22 "
7. Skowierzyn	2.822 " 83 "	4.212 " 78 "
8. Wrzawy	781 " 94 "	1.384 " 35 "
9. Zaleszany	2.922 " 12 "	3.063 " 28 "
	<hr/>	<hr/>
	28.372 " 55 "	23.258 " 84 "
do tego obszary dworskie	23.258 " 84 "	
	<hr/>	<hr/>
	Ogółem 51.631 zł. 39 ct.	

z której to sumy zaległe za pierwsze trzy lata budowy raty wynoszą 22.127 zł. 74 ct.

Wedle powyżej wyrażonego zdania Wydziału krajowego dosięgłaby tedy mająca się przyznać wymienionym gminom i obszarom dworskim zapomoga kwoty okrągłej 22.128 zł. w. a., z której biorąc za podstawę obliczenia wysokość korzyści, jaką odnoszą fundusze publiczne

z tego rodzaju robót przy podatkach bezpośrednich, przypadłaby mniej więcej $\frac{1}{3}$ część na fundusz krajowy $\frac{2}{3}$ części, zaś na skarb państwa.

Gdy po powodzi w r. 1882. w krajach alpejskich Cesarskimi rozporządzeniami z dnia 26. Września 1882. Dz. ust. p. Nr. 130. i z d. 30 Października 1882. Dz. ust. p. Nr. 152. niemniej ustawami z dnia 13. Marca 1883. Dz. ust. Nr. 30. i 31. skarb państwa udzielił nie tylko poszkodowanym mieszkańcom, lecz także spółkom wodnym na pokrycie datków konkurencyjnych daleko wydatniejszych i hojniejszych, niż to kiedykolwiek w Galicyi miało miejsce, zasiłków (§. 12. ustawy z dnia 13. Marca 1883. Dz. ust. p. Nr. 31.), uważał też Wydział krajowy za stosowne odnieść się odezwą z dnia 30. Listopada 1888. L. 47.392 do tutejszego Prezydium c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u Wysokiego c. k. Rządu bezzwrotnej subwencji na częściowe pokrycie datków konkurencyjnych, przypadających na gminy i obszary dworskie dotknięte tegoroczną powodzią zatorową Sanu w wysokości powyżej wskazanej.

Jakkolwiek z powodu krótkości czasu Wysoki c. k. Rząd nie zakomunikował Wydziałowi krajowemu w tym przedmiocie dotychczas swej decyzji, pozwalamy sobie w myśl przytoczonej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu na podstawie powyższego przedstawienia rzeczy przedłożyć następny wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyznaje konkurującym do regulacji Łęgu gminom i obszarom dworskim, które dotknięte zostały w r. 1888 powodzią zatorową Sanu, zapomogę bezzwrotną na częściowe pokrycie datków konkurencyjnych do wysokości 7.376 zł. pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd udzieli na ten cel ze skarbu państwa bezzwrotnej subwencji w kwocie 14.752 zł.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na cel powyższy kredyt dodatkowy na r. 1889 w kwocie 7.376 zł.

Lwów dnia 31. Grudnia 1888.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:

Tarnowski m. p.

Sprawozdawca:

Wereszczyński m. p.,

Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania Wydziału kr. L. W. 56.006/88.

W Y C I A G

z katastru konkurencyjnego spółki wodnej dla regulacji Łęgu.

Gmina konkurencyjna	I.		II.		III.				IV.			
	Cały obszar okręgu konkurencyjnego wynosi		Czysty dochód katastralny z gruntów i nierucho- mości w okręgu konkurencyj- nym		Obszar okręgu konkurencyjnego dla				Całkowity dodatek konkurencyjny z			
					obszaru dworskiego		gminy		obszaru dworskiego		gminy	
	morg	sążni	zł.	ct.	morg	sążni	morg	sążni	zł.	ct.	zł.	ct.
Dąbrowa wrzawska	471	874	2.202	6	171	36	300	138	1.732	76	3.400	27
Gorzyce . . .	1.750	361	4.691	22	596	885	1.153	1.076	3.897	61	6.727	1
Grębów . . .	3.604	1.558	5.428	76	1.858	684	1.746	874	4.604	36	3.874	83
Jamnica . . .	1.344	155	1.545	3	573	1.354	770	401	1.291	—	1.112	44
Krawce . . .	812	1.575	683	58	370	631	442	944	502	73	651	59
Łąpiszów . . .	713	132	3.353	68	328	448	384	1.284	3.008	55	4.565	52
Motycze spirit. .	410	1.158	1.350	89	204	394	206	764	1.420	5	1.465	57
Motycze nobile .	411	397	1.413	43	285	1.523	125	474	1.901	24	1.145	91
Sadowie . . .	648	1.563	3.122	27	233	930	415	633	2.638	22	4.541	38
Skowierzyn . .	934	1.122	3.205	3	422	1.257	511	1.465	4.212	78	2.822	83
Sokolniki . . .	2.841	529	4.405	37	569	157	2.272	372	2.059	39	7.362	19
Trześń . . .	379	9	870	53	132	1.033	246	576	616	22	1.238	46
Wola Kotowa . .	1.639	1.335	2.026	4	1.024	468	615	867	1.699	11	1.634	28
Wrzawy . . .	162	620	928	61	97	682	64	1.538	1.384	35	781	94
Zaleszany . . .	1.526	549	3.301	89	791	186	735	363	3063	28	2.922	12
Zalesie gorzyckie	247	233	843	31	145	635	101	1.198	1.389	41	565	42
Ogółem . .	17.898	970*)	39.361	70	7.805	803	10.093	167	35.421	6	44.811	76

*) Wedle katastru konkurencyjnego c. k. Starostwa w Tarnobrzegu z r. 1876 wynosił obszar gruntów interesowanych 18.043 morgów, wedle niwelacji zaś biura melioracyjnego 17.898 1/2 morgów, czyli mniej o 144 1/2 morgów.

